

Eğitimde politika analizi: Kavramsal temeller ve uygulama yaklaşımları

Yasemin Yeşilbaş Özenç¹

Okul Yönetimi Dergisi
School Administration Journal
e-ISSN: 2822-4221

Öz: Eğitim politikası, eğitim sisteminin işleyişini düzenlemek ve geliştirmek amacıyla oluşturulan resmi ve gayri resmi yönergeler, yasalar ve stratejilerdir. Eğitimde politika analizi ise bu politikaların oluşturulması, uygulanması ve sonuçlarının değerlendirilmesini içeren sistemli bir süreçtir. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden derleme deseniyle gerçekleştirilmiş olup, eğitimde politika analizinin kavramsal temellerini ele alarak modeller, yöntemler ve aşamalar hakkında kapsamlı bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmada eğitimde politika analizinde kullanılan başlıca modellerden rasyonel model, aşamalı model, karmaşık sistemler modeli, grup modeli, sosyo-tarihsel model, kurumsal model ve elit modeli incelenmiştir. Ayrıca, politika analizi süreçlerinde kullanılan yöntemler, söylem analizi, eleştirel gerçekçilik, politika belgesi analizi ve karma yöntemler gibi yaklaşımlar üzerinden açıklanmıştır. Araştırma sonuçlarından hareketle, eğitimde politika analizinin yalnızca teknik bir süreç değil, aynı zamanda toplumsal, ekonomik ve politik bağlamlarla iç içe geçmiş dinamik bir yapı olduğu söylenebilir. Bu nedenle, politika analizinin sosyal adalet, eşitlik ve etik ilkelere dayalı olarak, eleştirel pedagoji perspektifinden ve mevcut siyasi ideolojilerin etkilerinden bağımsız bir biçimde, paydaşların katılımıyla yürütülmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim politikası analizi, eleştirel politika analizi, politika analizi, sosyal adalet.

Derleme Makalesi
Review Article

Policy analysis in education: Conceptual foundations and implementation approaches

Abstract: Education policy is the formal and informal guidelines, laws, and strategies established to regulate and improve the functioning of the education system. Policy analysis in education is a systematic process involving the formulation, implementation, and evaluation of the results of these policies. This study was carried out with a review design from qualitative research methods and aims to provide a comprehensive framework on models, methods, and stages by addressing the conceptual foundations of policy analysis in education. In the study, the rational model, progressive model, complex systems model, group model, socio-historical model, institutional model, and elite model, which are among the main models used in policy analysis in education, are analyzed. In addition, the methods used in policy analysis processes are explained through discourse analysis, critical realism, policy document analysis, and mixed methods. Based on the results of the research, it can be said that policy analysis in education is not only a technical process, but also a dynamic structure intertwined with social, economic, and political contexts. Therefore, policy analysis needs to be based on social justice, equity and ethical principles, from the perspective of critical pedagogy and independent of the influence of existing political ideologies, with the participation of stakeholders.

Keywords: Education policy analysis, critical policy analysis, policy analysis, social justice.

Okul Yöneticileri Derneği

¹ Sorumlu Yazar: Dr. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, yasemin.yesilbass@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5590-4520

Atf/Cite: Yeşilbaş-Özenç Y. (2025). Eğitimde politika analizi: Kavramsal temeller ve uygulama yaklaşımları. *Okul Yönetimi Dergisi*, 5(1), 34-48.

Gönderim/Submitted 18 Mar/Mar 2025 Kabul/Accepted 21 Mayıs / May 2025 Yayın/Published 25 Haz/Jun 2025

Giriş

Politika, belirli hedeflere ulaşmak veya sosyal sorunları çözmek amacıyla tasarlanmış bir eylem planının ilkeleri veya stratejilerini tanımlayan bir kavramdır. Bu kavram, genellikle bir dizi olayın bir dizi eyleme dönüştürülmesi olarak tanımlanır (Lobo vd., 1999). Başka bir ifadeyle, politikalar, bir gündeme ilişkin toplumların algısını etkilemek ve yönlendirmek için düzenlenen resmi metinlerin uygulanmasıdır (Scott, 2014, 39). Eğitim politikaları, bireylerin ve toplumların geleceğini şekillendiren en önemli araçlardandır. Eğitim politikaları, diğer politika alanlarından belirgin şekilde ayrılır çünkü doğrudan bireylerin eğitim süreçlerini, toplumsal eşitliği ve uzun vadeli sosyal yapıyı şekillendirir. Eğitim politikaları, bireylerin yaşam boyu fırsatlarını ve toplumun sosyal yapısını etkileyen, kendine özgü hedeflere ve uygulama biçimlerine sahip özel bir politika alanıdır. Eğitim politikaları, bireylerin bilgi, beceri ve değer kazanmasını hedeflerken; diğer politikalar (örneğin; sağlık, ekonomi, savunma) daha çok belirli hizmetlerin sunumu veya düzenlenmesiyle ilgilidir. Ayrıca, eğitim politikaları, okul öncesinden yükseköğretime kadar çok aşamalı ve karmaşık bir yapıya sahiptir. Diğer politika alanlarında bu kadar geniş ve çok katmanlı bir yapı nadiren görülür (Di Stasio & Solga, 2017; Remmers & Gage, 1949; Stewart, 2020).

Eğitim, ekonomik kalkınmadan (Ozturk, 2001; Pal, 2023) toplumsal eşitliğe (Bowles, 1972) kadar pek çok konuda etkili olan bir süreçtir ve bu sürecin yönlendirilmesi, belirlenen politikaların etkinliği ile ilişkilidir. Eğitimde politika analizi, eğitim sistemlerinin daha verimli, adil ve sürdürülebilir hale getirilmesinde etkili bir araçtır. Bu bağlamda, eğitimde politika analizi; eğitim sistemlerini iyileştirmek (Elems-Ikwegbu, 2024; Rivas, 2022), fırsat eşitliğini sağlamak (Haaparanta vd., 2022; Zhang vd., 2019) ve eğitimde kaliteyi artırmak (Madani, 2019) amacıyla politikaların bilimsel yöntemlerle incelenmesidir. Eğitimde politika analizi, yalnızca mevcut eğitim politikalarının değerlendirilmesini değil, aynı zamanda geleceğe yönelik politika önerilerinin geliştirilmesini de içermektedir. Politika yapıcılar, karar alma sürecinde eğitim sisteminin verimliliğini artırmaya yönelik çeşitli analiz yöntemlerinden yararlanırken, eğitimin toplumsal, ekonomik ve kültürel boyutlarını da göz önünde bulundurmalıdır. Bu nedenle, eğitimde politika analizi, sadece teknik bir süreç olmanın ötesinde, eğitimde adalet ve fırsat eşitliği gibi etik kaygıları da içeren disiplinlerarası bir çalışma alanı olarak değerlendirilmektedir.

Bu araştırmanın amacı, alanyazın çerçevesinde eğitimde politika analizine ilişkin kavramsal bir çerçeve sunmaktır. Araştırmada eğitimde politika analizindeki kavramsal temellere ve uygulamalara yer verilmiştir. Bu kapsamda eğitimde politika analizinde kullanılan modeller ve yöntemler açıklanmıştır. Ardından uygulayıcılara rehber olması açısından politika geliştirme sürecine yer verilmiştir. Eğitimde politika analizinin önemi vurgulanarak bu süreçte karşılaşılan zorluklar ve çözüm önerileri tartışılmıştır. Eğitimde politika analizi, ülkelerin eğitim sistemlerini geliştirmek için kritik öneme sahiptir. Etkili bir politika analizi süreci, eğitim sistemlerinin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek, mevcut uygulamaların daha iyi hale getirilmesine yardımcı olmaktadır (Deygers, 2023; Tuncay, 2024). Ayrıca, eğitim politikalarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yönelik öneriler geliştirilerek, daha sürdürülebilir ve etkili eğitim politikalarının oluşturulmasına katkı sağlanmaktadır. Eğitim politikası kapsamında kapsamlı bir analizin yer aldığı bu çalışmanın, eğitim politikalarının analizi ve geliştirilmesi sürecinde politika yapıcılara, eğitim yöneticilerine ve araştırmacılara yol gösterici olması beklenmektedir.

Yöntem

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden derleme deseniyle gerçekleştirilmiştir. Derleme çalışmaları alanyazındaki çalışmaların kavramsal ve teorik çerçevelerinin incelenerek (Tark vd., 2022) bütüncül bir yaklaşımla bir araya getirilmesidir. Bu araştırmalar aracılığıyla bir konuya ilişkin detaylı ve kuramsal bir çerçeve sunmak mümkündür. Bu kapsamda eğitimde politika analizinin temelleri ve uygulama yaklaşımları ulusal ve uluslararası alanyazından hareketle bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak kavramsal bir analiz ortaya koyulmuştur.

Bulgular

Bu araştırmada öncelikle politika analizi ve eğitimde politika analizi kavramları ele alınmış, ardından eğitimde politika analizinde kullanılan modeller ve yöntemler ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Sonrasında, eğitimde politika analizinin nasıl gerçekleştirildiği aşamalarıyla birlikte aktarılmış ve sürecin işleyişine dair örnek bir akış şeması sunulmuştur. Son olarak, eğitimde politika analizinde karşılaşılan temel zorluklar değerlendirilmiş ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri tartışılmıştır.

Politika Analizi

Politika analizi, hükümetlerin belirli politikaları nasıl ve neden uyguladıklarını ve bu politikaların etkilerini anlamaya yönelik bir yöntemdir. Bu analiz, politika süreçlerinin ve içeriklerinin değerlendirilmesini kapsamakta ve genellikle kamu politikası karar vericilerine rehberlik etmek amacıyla kullanılmaktadır (Browne vd., 2018; Collins, 2005). Politika analizi, geçmiş politikaların etkilerini değerlendirmek ve gelecekteki politikaların sonuçlarını tahmin etmek için bilimsel değerlendirmeler yapmaktadır (Manski,

2018). Bu kapsamda politika analizi, sorunları açıklığa kavuşturarak, alternatif çözümleri ana hatlarıyla belirleyerek ve bunların sonuçları arasındaki ilişkileri göstererek, politika yapıcılarının tercih edilen eylem yollarını seçmelerine yardımcı olan sistematik bir süreçtir (Walker, 2000). Özetle, politika analizi, kamuoyu, güç ve karar alma dahil olmak üzere politika sürecindeki çeşitli faktörlerin ve çerçevelerin analiz edilmesini içermektedir (Parsons, 1996).

Eğitimde Politika Analizi

Eğitim politikaları, yasalar ve kamusal düzenlemeler gibi resmi yönergeler ile okul yöneticileri ve eğitimciler tarafından geliştirilen gayri resmi yönergeleri içermektedir. Bu politikalar, okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar tüm eğitim seviyelerini kapsamaktadır (Bell & Stevenson, 2015). Eğitimde politika analizi, eğitim politikalarının oluşturulması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerini inceleyen bir yöntemdir. Bu analiz, eğitim politikalarının karmaşıklığını anlamak ve bu politikaların etkilerini değerlendirmek için kullanılmaktadır (Ghazali vd., 2022). Eğitimde politika analizi, eğitim kurumlarının hedef, vizyon ve misyonunu değerlendirme ve bu hedeflere ulaşmak için politikaları kılavuz olarak kullanma sürecidir (Purwanti vd., 2021). Bu analizler ile federal, eyalet ve yerel düzeylerdeki eğitim politikaları incelenerek, bu politikaların adalet ve eşitlik gibi konular üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir (Brooks & Sinclair, 2024; Diem vd., 2018). Ayrıca, politika analizi, eğitimdeki kalite, erişim eşitliği ve rekabet gibi sorunları ele almaktadır (Ghazali vd., 2022).

Eğitimde politika analizi, diğer politika analizlerinden farklılaşmaktadır. Çünkü bu analizler, eğitim alanına özgü etik, sosyal adalet ve eşitlik gibi konulara odaklanmaktadır. Eğitim politikası analizi, genellikle eleştirel sosyal teori ve eleştirel politika analizi çerçevelerini kullanarak, eğitim politikalarının yaratılması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerini daha derinlemesine anlamayı amaçlamaktadır (Diem vd., 2014; Diem vd., 2018; Prunty, 1985). Bu analizler, genellikle eşitlik ve adalet konularına odaklanır. Bu, eğitim politikalarının daha adil ve eşitlikçi süreçler ve sonuçlar üretmesini sağlamaya yönelik bir çabadır (Brooks & Sinclair, 2024).

Eğitimde politika analizi yapılırken eğitim sistemlerinin etkinliğini ve verimliliğini artırmak amacıyla çeşitli veri setleri kullanılmaktadır. Bu veriler, eğitim politikalarının tasarımı, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerinde kritik rol oynamaktadır. Eğitim politikasının analizinde üç önemli veri türü vardır: devlet düzeyinde politika verileri, küresel eğitim politikası ve sistem verileri, boylamsal kayıt verileri (Del Río vd., 2024; Ginsburg vd., 1990; Kelchen vd., 2019).

- **Devlet düzeyinde politika verileri:** Eğitim politikalarının hükümetler ya da eyalet bazında nasıl uygulandığını ve bu politikaların etkilerini anlamak için detaylı veri setleri oluşturulması önemlidir. Bu veriler, politika tasarımında ve politikaların belirlenmesinde kullanılır (Kelchen vd., 2019).
- **Küresel eğitim politikası ve sistem verileri:** Eğitim politikalarının tarihsel gelişimini ve politik kontrolün eğitim sistemleri üzerindeki etkilerini incelemek için küresel veri setleri kullanılır. Bu veriler, eğitim ve demokratikleşme arasındaki ilişki gibi konuların araştırılmasına olanak tanır (Del Río vd., 2024).
- **Boylamsal kayıt verileri:** Öğrencilerin eğitim yolculuklarını izlemek ve performanslarını değerlendirmek için boylamsal veri setleri kullanılır. Bu tür veriler, eğitim politikalarının etkilerini daha iyi anlamak için önemlidir (Ginsburg vd., 1990).

Eğitim politikası çalışmaları için bu veri kaynakları, politika tasarımı ve değerlendirmesi için kritik öneme sahiptir. Devlet düzeyinde politika verileri, küresel eğitim sistem verileri ve boylamsal kayıt verileri gibi çeşitli veri türleri, eğitim politikalarının etkinliğini artırmak için kullanılır. Ancak bu veri kaynaklarının yanı sıra eğitim politikalarının geliştirilmesi sürecinde, öğretmenler, öğrenciler, okul yöneticileri, veliler ve toplum gibi tüm paydaşların sürece dahil edilmesi önemlidir. Bu, politikaların daha geniş bir kabul görmesini ve uygulanabilirliğini artırır (Elems-Ikwegbu, 2024; Viennet & Pont, 2017). Ayrıca, eğitim politikalarının uygulanmasında, yerel koşullar ve bağlam da dikkate alınmalıdır. Bu, politikaların yerel ihtiyaçlara uygun hale getirilmesini sağlamaktadır (Gao, 2023). Son olarak, eğitim politikalarının etkili bir şekilde uygulanabilmesi için tutarlı ve sistematik bir strateji izlenmelidir. Bu, politikaların sürdürülebilirliğini ve uzun vadeli etkisini artırmaktadır (Aithal & Aithal, 2020). Eğitimde politika analizinde çeşitli modeller ve yöntemler kullanılmaktadır.

Eğitimde Politika Analizinde Kullanılan Modeller

Eğitimde politika analizinde çeşitli modeller kullanılmaktadır. Bu modelleri; (a) rasyonel model, (b) aşamalı (artırımlı) model, (c) karmaşık sistemler modeli, (d) grup modeli, (e) sosyo-tarihsel model, (f) kurumsal model ve (g) elit (seçkinler) modeli olarak sıralamak mümkündür. Bu modeller özetle şöyledir:

- a) **Rasyonel Model:** Politika yapıcılarının belirli amaçlar doğrultusunda en iyi kararı almak için sistematik ve mantıksal bir analiz yaptığı modeldir. Rasyonel model, karar verme sürecini adım

adım ilerleyen bir süreç olarak görür. Bu süreç, seçeneklerin değerlendirilmesi ve en iyi sonucun elde edilmesi için sistematik bir analiz içerir (Aziz vd., 2020; Dynes, 2013). Eğitim politikası analizinde kullanılan rasyonel model, maliyet azaltma ve daha fazla piyasa kontrolü gibi özel hedeflerle birlikte verimlilik, üretkenlik ve hesap verebilirlik gibi ilkelerle bağlantılıdır (Lam, 2001). Eğitim politikalarında rasyonel karar verme süreçleri, eğitim yönetiminin temel bir parçasıdır ve genellikle ekonomik analizlerin kullanımıyla ilişkilendirilir (Sharples, 1975).

- b) **Aşamalı (Artırımlı) Model:** Bu model, eğitim politikası analizinde, mevcut durumu koruyarak ve küçük, kademeli değişiklikler yaparak politika geliştirme yaklaşımıdır. Bu yaklaşım, büyük ve radikal değişiklikler yerine, zaman içinde küçük adımlarla ilerlemeyi tercih eder (VanGronigen vd., 2022; Weiss & Woodhouse, 1992). Bu model, küçük, kademeli ve istikrarlı değişiklikleri içerir (Halpern & Mason, 2015; Zhang vd., 2023).
- c) **Karmaşık Sistemler Modeli:** Bu model, eğitim politikası analizinde, eğitim sistemlerini karmaşık uyarlanabilir sistemler olarak ele alır. Bu model, eğitim sistemlerinin birçok etkileşimli parçadan oluştuğunu savunur ve bu parçaların etkileşimleri sonucunda ortaya çıkan desenlerin anlaşılmasına yardımcı olur (Jacobson vd., 2019; Maroulis vd., 2010). Model, eğitim politikası analizinde sistemlerin ve bunların birbiriyle ilişkili parçalarının davranışına odaklanır; eğitimde istikrar, değişim ve öngörülemezlik üzerinde durur (Koopmans, 2020). Bu model, mikro düzeydeki mekanizmalar ile makro düzeydeki etkileri birleştirerek, sorunlu okulların neden iyileştirilmesinin zor olduğu veya başarı farkının neden kapatılamadığı gibi sorulara yanıt arar (Maroulis vd., 2010).
- d) **Grup Modeli:** Grup modeli, eğitim politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında iç ve dış grupların koalisyonlar oluşturmasını içerir. İç gruplar genellikle akademik topluluk (öğretmenler), akademik yönetim ve öğrencilerden oluşurken, dış gruplar devlet, yerel otoriteler ve piyasa (işverenler) gibi unsurları içerir. Eğitim politikalarının oluşturulmasında, hükümetler çeşitli iç ve dış gruplarla koalisyonlar kurarak bu grupların çıkarlarını ifade eder ve reformları uygulamak için kaynak ve destek sağlar (Pashkov, 2020). Bu model, paydaşların bir araya gelerek sorunları algılamalarını ve çözüm önerilerini tartışmalarını sağlar. Bu süreç, karmaşık eğitim sorunlarına yönelik çözümler geliştirmek için kullanılır (Estrada-Magbanua vd., 2023; Kasman vd., 2017).
- e) **Sosyo-Tarihsel Model:** Eğitim politikaları, toplumun sosyal yapısıyla yakından ilişkilidir. Eğitim kurumları, sosyal yapının bir parçası olarak, toplumun değerlerini ve normlarını yansıtır ve bu yapılarla etkileşim içinde gelişir (Di Stasio & Solga, 2017; Wiebe, 1969). Bu model, eğitim politikalarının tarihsel ve toplumsal bağlamlarını dikkate alarak, politikaların nasıl şekillendiğini ve değiştiğini anlamaya çalışır. Model, politik durum ve politik olanaklar olmak üzere iki ana boyutta analiz yapar. Politik durum, değişim için uygun anları ifade ederken, politik olanaklar, bireylerin farklı durumlarda gördüğü alternatifleri kapsar (Kauko, 2013).
- f) **Kurumsal Model:** Bu model, eğitim politikalarının kurumsal yapılar ve süreçlerle nasıl etkileşime girdiğini anlamaya çalışır. Kurumsal model, eğitimdeki değişim ve sürekliliği analiz eder. Bu, yeni girişimlerin neden kalıcı hale geldiğini veya neden hızla terk edildiğini anlamaya yardımcı olur. Model, kurumsallaşma ve kurumsallaşmama süreçlerini inceleyerek eğitimdeki kalıcı uygulamaların nedenlerini araştırır (Anderson & Colyvas, 2021). Bu model, merkezi sınavlar, merkeziyetçilik ve okul özerkliği, öğretmenlerin etkisi, veli etkisi ve özel okullarla rekabet gibi kurumların öğrenci performansları üzerindeki etkisini analiz eder (Bishop & Wöbmann, 2002).
- g) **Elit (Seçkinler) Modeli:** Elit modeli, eğitim politikalarının şekillendirilmesinde etkili olan azınlık gruplarını ve bu grupların politik süreçler üzerindeki etkilerini inceleyen bir yaklaşımdır. Bu model, eğitim politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında elitlerin rolünü anlamaya odaklanır. Model, eğitim politikalarının şekillendirilmesinde etkili olan azınlık grupların, sahip oldukları bilgi ve pozisyonlar sayesinde nasıl bir güç ve etki sahibi olduklarını anlamaya çalışır. Bu gruplar, eğitim politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında önemli bir rol oynar (Smith, 1974; Traianou, 2024).

Özetlemek gerekirse, bu modeller, eğitim politikalarının oluşturulması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerinde farklı perspektifler sunarak politika yapım sürecinin anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Her model, eğitim sisteminin farklı dinamiklerine odaklanarak politika analizinde çeşitli araçlar ve yöntemler sunmaktadır. Bu nedenle, eğitim politikası analizinde hangi modelin kullanılacağı, bağlamın özelliklerine, politika yapımcıların önceliklerine ve analizin amacına bağlı olarak değişmektedir.

Eğitimde Politika Analizinde Kullanılan Yöntemler

Eğitim politikası analizi, çeşitli yöntemlerle gerçekleştirilebilir ve bu yöntemler, politikaların etkili bir şekilde değerlendirilmesine ve geliştirilmesine yardımcı olabilir. Eğitim politikası analizinde; politika

hareketliliği ve yenilikçi yöntemler, söylem analizi, eleştirel politika analizi, nitel karşılaştırmalı analiz, politika belgesi analizi ve karma yöntemler kullanılabilir. Bu yöntemler şu şekilde özetlenebilir:

- **Politika Hareketliliği ve Yenilikçi Yöntemler:** Eğitim politikalarının küresel düzeydeki hareketliliğini ve ilişkisel doğasını incelemek için yenilikçi yöntemler kullanılabilir. Bu yöntemler, sosyal ağ analizi ve etnografik yaklaşımlar gibi teknikleri içerir ve politikaların hız ve yoğunluğunu temsil etmede yardımcı olabilir (Gulson vd., 2017).
- **Söylem Analizi:** Politikaların teorik ve metodolojik çerçevelerini anlamak için kullanılır. Bu yöntem, politikaların nasıl tanımlandığını ve uygulandığını inceleyerek farklı epistemolojik bakış açıları sunar (Anderson & Holloway, 2018). Söylem analizi, eğitim politikası araştırmalarında analitik ve metodolojik bir araç olarak kullanılmakta, eğitim politikalarının söylemsel süreçler olarak nasıl inşa edildiğini ve bu süreçlerin politikaların doğası üzerindeki etkilerini incelemektedir (Anderson & Holloway, 2018; Saarinen, 2008).
- **Eleştirel Politika Analizi:** Özellikle çatışma ve kriz durumlarında, eleştirel politika analizi yöntemi kullanılabilir. Eleştirel politika analizi, eğitim politikalarını eleştirel bir çerçevede inceleyerek, güç dinamiklerini ve bağlamsal etkileri değerlendirir. Bu analiz, geleneksel pozitivist yaklaşımlara meydan okuyarak, sosyal adalet ve eşitlik gibi etik ve politik çerçevelerle politika analizine yeni bir perspektif kazandırır (Diem vd., 2014; Prunty, 1985; Young vd., 2024). Bu yöntem, eğitimdeki adaletsizliklerin anlaşılmasına ve incelenmesine yardımcı olur (Turner vd., 2024).
- **Nitel Karşılaştırmalı Analiz:** Eğitim politikalarının belirli uygulamalarının belirli sonuçlara nasıl yol açtığını anlamak için nitel karşılaştırmalı analiz kullanılabilir. Bu yöntem, bağlam odaklı olup, karmaşık neden-sonuç ilişkilerini incelemek için nitel verilerden yararlanır (Bingham vd., 2019).
- **Politika Belgesi Analizi:** Eğitim liderleri için pratik bir araç olan politika belgesi analizi, politikaların tarihçesini ve etkilerini değerlendirmek için kullanılır. Bu yöntem, politika belgelerinin arka planını anlamak ve politikaların amaçlarına ulaşma derecesini değerlendirmek için önemlidir (Cardno, 2019).
- **Karma Yöntemler:** Eğitim politikalarının etkisini belirlemek için karma yöntemler kullanılabilir. Bu yöntemler, nitel ve nicel verilerin bir arada kullanılmasıyla politikaların farklı aşamalarındaki etkileri belirlemeye yardımcı olur (Weaver-Hightower, 2014).

Eğitim politikası analizi, çeşitli yöntemlerle zenginleştirilebilir ve bu yöntemler, politikaların daha kapsamlı ve etkili bir şekilde değerlendirilmesine olanak tanır. Yenilikçi ve eleştirel yaklaşımlar, politikaların farklı bağlamlarda nasıl işlediğini anlamak için önemlidir. Bu yöntemler, eğitim politikalarının geliştirilmesi ve uygulanmasında daha bilinçli kararlar alınmasına katkı sağlar.

Eğitimde Politika Analizi Nasıl Yapılır?

Eğitimde politika analizi, eğitim politikalarının etkilerini değerlendirmek ve daha adil ve etkili politikalar geliştirmek için kullanılan bir yöntemdir. Bu süreç, politikaların tasarımından uygulanmasına ve değerlendirilmesine kadar olan tüm aşamaları kapsar. Eğitimde politika analizi süreci altı temel adımda gerçekleştirilebilir. Bunlar; (1) problem tanımlama ve amaç belirleme, (2) mevcut politika ve verilerin analizi, (3) alternatif politikaların geliştirilmesi, (4) politika analizi ve değerlendirme, (5) politika uygulama süreci, (6) izleme ve değerlendirmedir. Eğitimde politika analizi sürecindeki bu adımlar şu şekilde özetlenebilir:

1. **Problem Tanımlama ve Amaç Belirleme:** İlk adımda politika analizinin hangi konuya odaklanacağı netleştirilmektedir (Örneğin; öğretmen yetiştirme politikaları, fırsat eşitliği, müfredat reformu vb.). Problemin tanımlanması süreci; sorunun tanımlanması, politikanın benimsenmesi, uygulanması ve değerlendirilmesini içerir (Dawson-Amoah vd., 2023). Bu kapsamda eğitim sisteminde ele alınması gereken temel sorunlar belirlenir ve araştırma soruları oluşturulur.
2. **Mevcut Politika ve Verilerin Analizi:** Halihazırda yürürlükte olan eğitim politikaları incelenir, ulusal ve uluslararası eğitim politikaları karşılaştırılır. Eğitim istatistikleri, öğrenci başarı verileri, öğretmen memnuniyet anketleri gibi veriler toplanır. Eğitim politikalarının etkili bir şekilde analiz edilmesi için detaylı veri setlerinin oluşturulması gereklidir (Kelchen vd., 2019). Bu kapsamda eğitim kurumlarıyla ilgili veriler, bireysel düzeydeki eğitim sonuçları ile okul reformları ve uygulamalardan elde edilen veriler önemli veri kümeleridir (Dee vd., 1999).
3. **Alternatif Politikaların Geliştirilmesi:** Belirlenen probleme çözüm sunabilecek farklı politika seçenekler oluşturulur, alternatif politikaların kısa ve uzun vadeli etkileri değerlendirilir.

Alternatif finansman ve kontrol stratejileri, eğitim politikalarının farklı bağlamlarda nasıl uygulanabileceğine dair önemli içgörüler sunar. Bu stratejiler, eğitim sistemlerinin daha esnek ve yerel ihtiyaçlara duyarlı olmasını sağlayabilir (Cummings & Riddell, 1994). Örneğin; nitelikli ve geleceğe yönelik bir müfredatın geliştirilmesinde politika alternatiflerinin ve politika önerilerinin oluşturulması önemlidir (Ambarwati vd., 2024).

4. **Politika Analizi ve Değerlendirme:** Politika alternatiflerinin maliyet-fayda analizi yapılır. Maliyet-fayda analizi, eğitimde sınırlı kaynakların en verimli şekilde tahsis edilmesine yardımcı olur. Bu analizler, hangi eğitim seviyelerine (ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim) yatırım yapılması gerektiğini belirlemek için kullanılabilir (Tsang, 1988). Bu aşamada politikanın; eğitsel, ekonomik, sosyal ve etik etkileri değerlendirilir. Karar vericilere bilimsel verilere dayalı öneriler sunulur. Eğitim liderleri, politika belgelerini analiz ederek politikaların nasıl oluşturulduğunu ve uygulandığını anlamalıdır. Bu, politikaların etkili bir şekilde uygulanması için önemlidir (Candro, 2019).
5. **Politika Uygulama Süreci:** Seçilen eğitim politikası pilot uygulamalarla test edilir. Pilot uygulamalar, eğitim reformlarının uygulanabilirliğini değerlendirmek ve geniş çapta uygulanmadan önce potansiyel sorunları belirlemek için önemlidir. Bu uygulamalar, reformların pratikte nasıl işlediğini gözlemleme ve değerlendirme fırsatı sunar (Crossley, 1984; Vulliamy, 1984). Dolayısıyla bu aşamada eğitim politikalarının sahadaki etkisi gözlemlenir.
6. **İzleme ve Değerlendirme:** Son aşamada, politika değişikliklerinin eğitim sistemine etkisi değerlendirilir. Bu süreç, eğitim sisteminin kalitesini artırmak ve politikaların etkinliğini sağlamak için kritik öneme sahiptir. İzleme ve değerlendirme, politika döngüsünün her aşamasında, yani reformların uygulanmasından önce, sırasında ve sonrasında gerçekleştirilmelidir (Bektaş, 2024; Golden, 2020). Politika uygulamalarının değerlendirilmesi, politikaların hedeflerine ulaşp ulaşmadığını anlamak için gereklidir. Bu süreç, politika ile ilgili bilgilerin toplanması, değerlendirilmesi ve sonuçların analiz edilmesini içerir (Zulkarnain vd., 2022). Bu analizler sonucunda uygulamada karşılaşılan sorunlar belirlenerek politika revizyonları yapılır.

Eğitimde politika analizi çok aşamalı bir süreçtir. Problemi tanımlama ve amaç belirleme adımından başlayarak izleme ve değerlendirme aşamasına kadar gerçekleşen tüm bu süreçler, etkili bir eğitim politikası oluşturulmasına yardımcı olmaktadır. Bu kapsamda, aşağıda Türkiye’de mesleki eğitimin yeterliği konusunda örnek bir politika geliştirme sürecine yerilmiştir (Şekil 1).

Şekilde görüldüğü üzere, eğitim politikaları yukarıda verilen işlem adımları takip edilerek geliştirilebilmektedir. Şekildeki örnekte “Türkiye’de mesleki eğitim sisteminin iş gücü piyasası ile uyumu yeterli mi?” araştırma sorusundan hareketle, problem durumu tanımlanmış ve politikanın amaçları belirlenmiştir. Ardından mevcut durum analiz edilerek, mesleki eğitim politikaları AB ülkelerindeki modellerle karşılaştırılmıştır. Sonraki aşamada alternatif üç politika önerisi oluşturulmuştur. Belirlenen bu alternatiflere ilişkin maliyet-fayda analizlere yapılarak üç seçenek ortaya konmuştur. Bu işlemlerin ardından politika uygulama sürecine geçilmiş, belirli illerde pilot uygulamalar yapılmıştır. Son aşama olan izleme ve değerlendirmede ise politikanın eğitim çıktıları üzerindeki etkileri değerlendirilmiş ve gerekli görülen uygulamalar ve revizyon işlemleri yapılmıştır. Özetle, bu işlem adımları takip edilerek eğitim politikalarının geliştirilmesinin mümkün olduğu söylenebilir.

Eğitimde Politika Analizinde Karşılaşılan Zorluklar ve Çözüm Önerileri

Eğitim politikalarının analizi, eğitim sistemlerinin daha adil, etkili ve sürdürülebilir hale getirilmesi için kritik öneme sahiptir. Bu analizler, eğitim politikalarının nasıl oluşturulduğunu, uygulandığını ve değerlendirildiğinin anlaşılmasına yardımcı olur ve bu süreçteki eşitsizlikleri ve güç dinamiklerini ortaya çıkarır. Eğitimde politika analizleri, politikaların eşitlik ve adalet üzerindeki etkilerini inceleyerek, daha adil eğitim sistemleri oluşturulmasına katkı sağlar (Brooks & Sinclair, 2024; Young vd., 2024). Eğitim politikalarının uygulanması, çok yönlü bir değişim sürecidir ve bu süreçteki engellerin ve kolaylaştırıcıların analizi, daha etkili uygulama stratejileri geliştirilmesine yardımcı olur (Viennet & Pont, 2017). Eğitimde politika analizinde çeşitli zorluklarla karşılaşmakta ve buna ilişkin çözüm önerileri geliştirilmektedir. Eğitimde politika analizinde karşılaşılan zorluklar şu şekilde özetlenebilir:

Şekil 1. Eğitimde politika analizi örnek bir süreç akışı

- Veri Eksikliği ve Düşük Kaliteli Veriler:** Eğitim politikalarını analiz etmek için güvenilir ve güncel verilere ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitimdeki verilerin kaliteli olmayışı ya da eksik olması, sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin giderilmesinde sınırlı etkiler yaratmakta, bu da eğitim politikalarının sosyal hareketliliği artırma potansiyelini sınırlamaktadır (Raffel vd., 1973).
- Politik ve İdeolojik Etkiler:** Eğitim politikası analizi, politik ve ideolojik etkilerden büyük ölçüde etkilenir. Bu etkiler, eğitim politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında belirleyici rol oynamaktadır (Zembylas, 2020). Eğitim politikaları, hükümetlerin ideolojileri ve otorite dağılımı ile şekillenmektedir (Garritzmann vd., 2021). Eğitim politikaları, genellikle mevcut siyasi ideolojilerden etkilenir. Bu politikaların analizi, eğitim sistemlerinin nasıl şekillendiğini ve bu süreçteki güç dinamiklerinin anlaşılmasına yardımcı olur (Bell & Stevenson, 2015; Levinson vd., 2009).
- Politikaların Yukarıdan Aşağıya Doğru Planlanması:** Eğitim politikalarının genellikle yukarıdan aşağıya bir yaklaşımla planlanması, yerel düzeyde uygulama zorluklarına yol

açmaktadır. Bu durum, politika yapıcılar ile uygulayıcılar arasında bir kopukluk yaratmaktadır (Khanal & Regmi, 2023; Muthanna & Sang, 2023).

- d. **Eğitim Politikalarının Uzun Vadeli Sonuçları:** Eğitim reformlarının etkisi genellikle uzun vadede ortaya çıkar. Ancak karar vericiler, kısa vadeli sonuçlar bekleyerek politika değişikliklerini hızlandırabilir. Eğitimdeki kısa vadeli etkiler genellikle ön planda tutulurken, uzun vadeli etkiler göz ardı edilebilir. Bu durum, öğretmen ve okul etkilerinin zaman içindeki istikrarını değerlendirmede sorunlara yol açabilir (Kyriakides & Creemers, 2008).
- e. **Paydaşlar Arasındaki Koordinasyon Eksikliği:** Eğitim politikalarının başarılı olması için öğretmenler, veliler, öğrenciler, STK'lar ve özel sektör gibi birçok paydaşın katkısına ihtiyaç vardır. Eğitim politikalarının oluşturulmasında paydaşlar arasındaki koordinasyon eksikliği, eğitim sisteminin etkililiğini ve kalitesini olumsuz etkileyen çeşitli sorunlara yol açmakta, politikaların etkisiz kalmasına neden olmaktadır (Ambreen, 2022; Oyedeji, 2015).
- f. **Finansman Sorunları:** Eğitim politikalarının etkili şekilde uygulanabilmesi için bütçenin yeterli olması gerekir. Ancak bütçe kısıtlamaları, bazı reformların uygulanmasını engelleyebilir. Eğitim politikalarındaki finansman sorunları yetersiz yatırıma ve kamu harcamalarının yanlış tahsisine yol açarak verimsizliğe ve daha fazla sosyal eşitsizliğe yol açabilir (Jimenez vd., 1986). Finansal kısıtlamalar, özellikle dezavantajlı gruplar için eğitime erişimi zorlaştırabilir ve eğitimde eşitsizlikleri artırabilir (Perdana vd., 2024).
- g. **Eğitim Politikalarının Sürdürülebilirliği:** Eğitimde yapılan reformlar, siyasi değişiklikler nedeniyle yanda kalabilir. Yeni gelen yönetimler, önceki politikaları iptal edebilir. Bunun yanı sıra, sürdürülebilir olmayan eğitim politikaları, eğitim sistemlerinin topluma ve çevreye olumlu katkı yapma potansiyelini zayıflatır ve uzun vadede sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmayı zorlaştırır (Kioupi & Voulvoulis, 2019; Sánchez-Carrillo vd., 2021). Ayrıca bu politikaların sürdürülebilir olmaması, toplumsal eşitsizliklerin artmasına ve çevresel kaynakların tükenmesine yol açabilir (Findler vd., 2019; Van Den Branden, 2012, Žalėnienė & Pereira, 2021).

Eğitim politikasının analizinde yaşanan sorunların çözümünde eleştirel yaklaşımlar, iletişim stratejilerinin güçlendirilmesi ve uluslararası perspektiflerin geliştirilmesi etkili olabilir. Eleştirel sosyal teori ve adalet çerçevesinde geliştirilen alternatif yaklaşımlar, geleneksel yöntemlerin sorunlarını aşmayı hedeflemektedir. Bu yaklaşımlar, eğitim politikası analizinde etik ve politik bir çerçeve sunar (Prunty, 1985; Young vd., 2024). Yeterli finansal ve fiziksel kaynakların sağlanması (Uwaezuoke, 2023), altyapının geliştirilmesi ve iletişim stratejilerinin güçlendirilmesi, politikaların daha etkili ve entegre bir şekilde uygulanmasına yardımcı olabilir (Tobondo, 2024). Ayrıca, eğitim politikalarının uluslararası perspektiflerle değerlendirilmesi, küresel piyasa ve eğitimde piyasalaşma arasındaki ilişkiyi anlamaya yardımcı olabilir (Ball, 1998). Bunların yanı sıra, politika tasarımı ve uygulamasında tüm paydaşların katılımının sağlanması (Viennet & Pont, 2017), öğretmenler ve yöneticiler için sürekli eğitim programları ve destek mekanizmaları oluşturulması politika analizi sürecini kolaylaştırabilir (Warman vd., 2021). Sonuç olarak, eğitim politikalarının uygulanmasında karşılaşılan zorlukların üstesinden gelmek için kapsayıcı bir yaklaşım benimsenmeli, sürekli eğitim ve destek sağlanmalı ve kaynaklar artırılmalıdır. Ayrıca paydaşlar ile iş birliği yapılmalı ve paydaşların sürece katılımı sağlanmalıdır. Bu adımlar, eğitim politikalarının daha etkili bir şekilde uygulanmasına katkı sağlayabilir.

Tartışma ve Sonuç

Alanyazında eğitimde politika analizi üzerine yapılan kavramsal çalışmalar, politika analizinin kapsamını genişletmiş ve analizde kullanılacak yeni teorik çerçeveler önermiştir. Bu çalışmalar, eğitim politikalarının çok boyutlu, değer temelli ve karmaşık yapısını vurgulamakta (Levin vd., 2019); analizde etik, toplumsal adalet, söylem (Prunty, 1985; Sundberg & Wahlström, 2018), güç ilişkileri ve sistemsel karmaşıklık gibi unsurların dikkate alınması gerektiğini (Koon, 2022) ortaya koymaktadır. Türkiye’de ise eğitim politikalarını inceleyen araştırmalar, son yıllarda eğitimde hızlı değişim, ideolojik etkiler (Adıgüzel, 2021; Eren, 2021), özelleşme (Bayram, 2018) ve kalite sorunları (Cemaloğlu & Atasoy, 2018) gibi temel konulara odaklanmaktadır. Eğitim politikalarının uygulamada çeşitli yapısal ve toplumsal sorunlara yol açtığı (Aydın & Mathews, 2020), kalite (Çuhadar vd., 2022; Erdemir & Wu, 2021) ve fırsat eşitliği (Çöker, 2020; Karlıdag-Dennis vd., 2018) hedeflerine ulaşmada önemli engeller olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu araştırmada alanyazındaki çalışmalardan farklı olarak eğitimde politika analizi modelleri, yöntemleri ve süreçleri bütüncül bir yaklaşımla ele alınmıştır. Buna karşın alanyazında Türkiye özelinde yapılan çalışmaları destekleyecek şekilde, eğitimde politika analizinde siyasi ve ideolojik etkilere de yer verilmiştir. Araştırmanın bulguları, eğitim politikalarının belirlenmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinde birden fazla faktörün ve bireyin etkileşim içinde olduğu karmaşık bir sürecin var olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitim politikalarının oluşturulmasında rasyonel, aşamalı, karmaşık sistemler gibi farklı modellerin

kullanıldığı görülmektedir. Bu modeller, politika süreçlerinin dinamik yapısını anlamada önemli birer araç olarak değerlendirilmektedir. Örneğin, rasyonel model, eğitim politikalarının sistematik ve veriye dayalı analiz edilmesine olanak tanımaktadır (Aziz vd., 2020). Bu model, eğitim politikalarının oluşturulmasında ve değerlendirilmesinde, kararların mantıklı ve sistematik bir şekilde alınmasını hedeflemektedir. Ancak model yeterince esnek olmadığından, genellikle eğitimdeki eşitsizlikleri göz ardı eder ve bu eşitsizliklerin sosyal tabakalar arasında aracılık edilmediğini gösterir. Bu durum, eğitimdeki sosyal eşitsizliklerin devam etmesine neden olabilir (Gabay-Egozi vd., 2010). Dolayısıyla her modelin kendine özgü avantajları ve sınırlılıkları bulunmaktadır. Eğitim politikalarının analizinde, bağlamın gerekliliklerine göre en uygun model veya modellerin seçilmesi önemlidir. Politikaların niteliği, uygulanacağı ortam ve hedeflenen çıktılar göz önünde bulundurularak, farklı modellerden stratejik bir şekilde faydalanılabilir.

Eğitim politikası analizi, eğitim politikalarının etkili bir şekilde değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için çeşitli yöntemler sunmaktadır. En iyi yöntemi belirlemek, analizin amacına ve bağlamına bağlıdır. Özellikle eleştirel politika analizinin, güç ilişkilerini ve eğitim politikalarındaki eşitsizlikleri daha net ortaya koyduğu görülmektedir (Diem vd., 2014). Eleştirel eğitim politikası analizi, geleneksel yaklaşımların sınırlamalarını aşmayı hedefler ve sosyal adalet çerçevesinde etik ve politik bir yapı sunar (Prunty, 1985; Young vd., 2024). Bu yaklaşım, güç dinamiklerini ve eğitim deneyimleri üzerindeki bağlamsal etkileri inceleyerek daha adil politikalar geliştirmeyi amaçlar. Dolayısıyla eğitimde eşitsizliklerin giderilmesinde bu yöntemin önemli olduğunu söylemek mümkündür. Eğitimde eşitsizlikler söz konusu olduğunda sıklıkla vurgulanan eleştirel pedagoji, eğitimde adaletsizlikleri sorgulayan ve dönüştürmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımın temel amacı, bilgi, güç ve değerler üzerindeki mücadeleyi görünür kılarak (Kesler, 2019; McLaren, 2019), öğrencilerin ve öğretmenlerin toplumsal eşitsizliklere karşı eleştirel farkındalık geliştirmesini ve toplumsal değişime katkı sunmasını sağlamaktır (Sandars, 2017; Valls-Carol vd., 2022). Eleştirel pedagoji, bilgiyi, değerleri ve eğitimdeki etkinliği etkileyen ahlaki ve politik bir uygulamadır; eğitimcilerin rollerini ve sosyal sorunları ele alma ile demokrasiyi teşvik etme sorumluluklarını yeniden düşünmeyi amaçlar (Giroux, 2021). Eleştirel pedagojinin eğitim politikalarına yansımaları, eleştirel düşünceyi, toplumsal adaleti ve öğrenci katılımını merkeze alan uygulamaların sistematik olarak benimsenmesiyle mümkündür (McArthur, 2010). Eleştirel pedagoji, özellikle yoksullukla mücadele, toplumsal dışlanma ve eşitsizliklerin giderilmesi gibi alanlarda eğitim politikalarına katkı sunabilir (Murtiningsih vd., 2024; Sandars, 2017). Ancak, mevcut eğitim politikalarında eleştirel pedagojinin etkisi genellikle sınırlı kalmakta, bu yaklaşım daha çok eleştirel bir bakış açısı ve dönüşüm aracı olarak öne çıkmakta (Giroux, 2021; Kesler, 2019; Polat vd., 2023), pratikte ise sistemsel değişim yaratmakta zorlanmaktadır. Dolayısıyla etkili eğitim politikalarının geliştirilmesi için eleştirel pedagoji ilkelerinin benimsenmesi ve bu ilkelerin politikalarda yer alması önemlidir.

Eğitim politikalarında eleştirel pedagojiye yeterince yer verilmemesinin yanı sıra yaşanan bir diğer sorun eğitim politikalarının analizinde veri eksiklikleri ve ideolojik yönlendirmelerdir. Eğitim politikaları, genellikle mevcut siyasi ideolojilerden etkilenmektedir (Bell & Stevenson, 2015; Levinson vd., 2009). Bu bağlamda, mevcut siyasi atmosfer, hükümetin görüşleri, idealleri ve geleceğe yönelik planları, eğitim politikaları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Eğitim çoğu zaman bireyleri siyasal iktidarın veya toplumda gücü elinde bulunduran kesimlerin ideolojik dünyasına entegre ederek, onların siyasal ve toplumsal sisteme uymasını sağlamak amacıyla kullanılmaktadır (Akın & Arslan, 2014). Türkiye’de tarih boyunca eğitim politikalarının mevcut hükümetin ideolojilerinden etkilendiği görülmektedir. Cumhuriyetin ilk döneminde (1923–1950) Türkiye’de eğitim politikaları, yeni kurulan ulus-devletin ideolojik ve siyasi hedefleri doğrultusunda şekillendirilmiştir. Bu dönemde eğitim, modernleşme ve ulus inşa süreçlerinin temel araçlarından biri olarak görülmüştür. Eğitim politikaları, dönemin ideolojik yönelimi olan milliyetçilik ve modernleşme çerçevesinde şekillenmiştir. Bu dönemde hükümetler, eğitim yoluyla modern, laik ve ulusal değerlere sahip bireyler yetiştirmeyi hedeflemişlerdir. Eğitim politikaları, devletin ideolojik hedefleri doğrultusunda şekillendirilmiş ve bu sayede eğitim, toplumsal dönüşümün temel aracı olarak kullanılmıştır (Budak, 2003; Ergin, 2019). 1980 sonrası Türkiye’de eğitim politikaları, ideolojik yönelimler ve hükümetlerin siyasi tercihleri doğrultusunda köklü bir dönüşüm geçirmiştir. Kartal’a göre (2020), bu dönemde eğitim sistemine yön veren temel anlayış; milli kimliği önceleyen, kültürel değerlerle uyumlu bireyler yetiştirme hedefi olmuştur. Bu dönemde, eğitim müfredatında din eğitimi daha görünür hale getirilmiş ve toplumsal bütünlüğü güçlendirmeye yönelik içeriklere ağırlık verilmiştir. Aynı zamanda, 1980’lerden itibaren uygulamaya konan neoliberal ekonomi politikalarıyla birlikte, özel okullar, dershaneler ile vakıf üniversiteleri devlet tarafından desteklenerek yaygınlaştırılmıştır. Bu durum, eğitimde yapısal bir dönüşüme yol açarken, aynı zamanda fırsat eşitliği bağlamında çeşitli tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla, 1980 sonrası dönemde Türkiye’de eğitim politikaları, ideolojik yönlendirmeler ve ekonomik tercihlerle şekillenmiş, bu da eğitim sisteminin hem içerik hem de yapı açısından derinlemesine değişmesine yol açmıştır. Günümüzde ise Türkiye’de eğitim politikaları, iktidar partisinin ideolojik yönelimi doğrultusunda yeniden şekillenmektedir. Özellikle son yıllarda müfredat reformlarında değerler eğitimi öncelik verilmesi dikkat çekmektedir. Bu değerler, çoğunlukla dini-millî vurgularla tanımlanmakta ve öğrencilerin toplumsal, kültürel normlara uyum

sağlayan bireyler olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir (MEB, 2016). Türkiye’de değerler eğitimi politikasının ideolojik arka planı, tarihsel olarak laiklik, milliyetçilik ve son yıllarda artan şekilde İslamcılık ve muhafazakârlık ekseninde şekillenmiştir. 2002 yılı sonrası mevcut hükümetin ideolojileri ile birlikte, eğitimde İslamcı-muhafazakâr değerlerin ve etnodini milliyetçiliğin öne çıktığı bir dönüşüm yaşanmıştır. Eğitimde İslamcı-popülist idealler ve muhafazakâr değerlere öncelik verilmiştir (Karlıdag-Dennis, 2018; Şen, 2020; Toker, 2021; Yılmaz, 2022). Türkiye’de neoliberal eğitim politikaları eğitimi dönüştürerek; özelleştirmeye, kamu harcamalarını azaltmaya ve muhafazakâr müfredat değişikliklerini artırmaya yol açmıştır (Polat, 2013). Eğitimde özelleşme, rekabet ve piyasa odaklı bu yaklaşımlar eğitimdeki eşitsizlikleri artırmıştır (Karlıdag-Dennis, 2018; Nohl & Somel, 2020). Türkiye’de tarih boyunca siyasi parti ideolojileri, ülkenin eğitim politikasının belirlenmesinde ve uygulanmasında önemli bir etkiye sahiptir (Eren, 2021). Buradan hareketle, eğitim politikalarının hükümetin ideolojilerinden etkilendiğini söylemek mümkündür.

Eğitim politikalarında ideolojilerin ve siyasi görüşün etkilerinin yanı sıra paydaş katılımı da büyük bir öneme sahiptir (Viennet & Pont, 2017). Eğitimin çok boyutlu yapısı göz önüne alındığında, öğretmenler, öğrenciler, veliler, okul yöneticileri ve sivil toplum kuruluşlarının politika geliştirme sürecine dahil edilmesi, politikaların daha kapsayıcı ve sürdürülebilir olmasını sağlamaktadır. Ancak, eğitim politikalarının çoğunlukla yukarıdan aşağıya bir yaklaşım ile şekillendirilmesi, yerel yönetimler açısından sorunlara yol açmakta ve politika yapıcılar ile uygulayıcılar arasında bir kopukluğa neden olmaktadır (Khanal & Regmi, 2023; Muthanna & Sang, 2023). Bu nedenle, politikaların yerel düzeyde paydaşların katılımı ile şekillendirilmesi, uygulama sürecinin etkinliğini artırabilir ve politikaların sürdürülebilirliğini sağlamada önemli bir rol oynayabilir. Alanyazından hareketle, eğitim politikalarının geliştirilmesinde küresel politikaların ve uluslararası örneklerin dikkate alınmasının, yerel politikalar için daha etkili ve sürdürülebilir stratejiler geliştirilmesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Eğitim politikalarının etkili olabilmesi için sistematik bir analiz sürecinin gerçekleşmesi gerekir. Araştırma kapsamında, politikaların uzun vadeli etkilerinin göz ardı edilmemesi, politikaların bilimsel verilere dayanması, bu verilerin politik ve ideolojik etkilerden olabildiğince uzak tutulması ve paydaş katılımının artırılması önerilmektedir. Ayrıca, eğitim politikalarının küresel örneklerle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi, iyi uygulama örneklerinin benimsenmesi ve yerel bağlamla uyumlu hale getirilmesi etkili olabilir. Sonuç olarak, eğitimde politika analizinin yalnızca teknik bir süreç olmadığı, aynı zamanda toplumsal, ekonomik ve politik bağlamlarla iç içe geçtiği görülmektedir. Buradan hareketle, eğitimde politika analizinin sosyal adalet, eşitlik ve etik ilkeler doğrultusunda şekillendirilmesinin önemli olduğu sonucuna varılabilir.

Etik Onay

Bu araştırma bir derleme çalışması olduğundan etik kurul izni gerektirmemektedir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makale yazım sürecinde herhangi bir yapay zekâ (YZ) aracı kullanılmamıştır.

Kaynakça

- Adıgüzel, O. (2021). An analysis of educational aims in Turkey: A Social and Political Context. *Revista Educativa - Revista de Educação*, 24(1), 1-31. <https://doi.org/10.18224/educ.v24i1.8961>
- Aithal, P. S., & Aithal, S. (2020). Implementation strategies of higher education part of national education policy 2020 of India towards achieving its objectives. *International Journal of Management, Technology, and Social Sciences*, 5(2), 283-325. <https://doi.org/10.47992/ijmts.2581.6012.0119>.
- Ambarwati, P., Fathurrohman, N., & Fauzi, A. (2024). Perumusan masalah kebijakan, alternatif kebijakan, dan rekomendasi kebijakan dalam mempengaruhi perkembangan kurikulum pendidikan. *Jurnal Syntax Admiration*, 5(5). <https://doi.org/10.46799/jsa.v5i5.1139>.
- Ambreen, M. (2022). Planning and implementation issue of educational policies: Domestic breaches. *Pakistan Journal of Social Research*, 4(3). <https://doi.org/10.52567/pjsr.v4i03.710>.
- Anderson, E., & Colyvas, J. (2021). What sticks and why? A more institutional framework for education research. *Teachers College Record: The Voice of Scholarship in Education*, 123(7), 1-34. <https://doi.org/10.1177/016146812112300705>.
- Anderson, K., & Holloway, J. (2018). Discourse analysis as theory, method, and epistemology in studies of education policy. *Journal of Education Policy*, 35(2), 188-221. <https://doi.org/10.1080/02680939.2018.1552992>.
- Aydınlı, E., & Mathews, J. (2020). Searching for larger status in global politics: Internationalization of higher education in Turkey. *Journal of Studies in International Education*, 25(3), 247-265. <https://doi.org/10.1177/1028315320932325>.
- Aziz, A., Nurfarida, R., Budiayanti, N., & Zakiah, Q. (2020). Model analisis kebijakan pendidikan. *Tapis: Jurnal Penelitian Ilmiah*, 4(2). <https://doi.org/10.32332/tapis.v4i2.2575>.
- Ball, S. (1998). Big policies/small world: An introduction to international perspectives in education policy. *Comparative Education*, 34(2), 119-130. <https://doi.org/10.1080/03050069828225>.
- Bayram, A. (2018). The reflection of neoliberal economic policies on education: Privatization of education in Turkey. *European Journal of Educational Research*, 6(7), 341-347. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.7.2.341>.

- Bektaş, H. (2024). Eğitim yönetiminde izleme ve değerlendirme süreçlerinin incelenmesi. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi*, 10(21), 14-27. <https://doi.org/10.52096/jsrbs.10.21.02>.
- Bell, L., & Stevenson, H. (2015). Towards an analysis of the policies that shape public education. *Management in Education*, 29(4), 146- 150. <https://doi.org/10.1177/0892020614555593>.
- Bingham, A., Dean, S., & Castillo, J. (2019). Qualitative comparative analysis in educational policy research: Procedures, processes, and possibilities. *Methodological Innovations*, 12(2). <https://doi.org/10.1177/2059799119840982>.
- Bishop, J., & Wößmann, L. (2002). Institutional effects in a simple model of educational production. *Education Economics*, 12(1), 17-38. <https://doi.org/10.1080/0964529042000193934>.
- Bowles, S. (1972). Schooling and inequality from generation to generation. *Journal of Political Economy*, 80(3), S219-S251. <https://doi.org/10.1086/259996>.
- Brooks, J., & Sinclair, M. (2024). Educational policy: Analysis, action, and advocacy across contexts. *Educational Policy*, 38(7). <https://doi.org/10.1177/08959048241274334>.
- Browne, J., Coffey, B., Cook, K., Meiklejohn, S., & Palermo, C. (2018). A guide to policy analysis as a research method. *Health promotion international*, 34(4), 1032-1044. <https://doi.org/10.1093/heapro/day052>.
- Cardno, C. (2019). Policy document analysis: A practical educational leadership tool and a qualitative research method. *Educational Administration: Theory and Practice*, 24(4), 623-640.
- Cemaloğlu, N., & Atasoy, R. (2018). Evaluation of quality policies on education in Turkish education system. *Universal Journal of Educational Research*, 6(7), 1504-1518. <https://doi.org/10.13189/UJER.2018.060711>.
- Cobbinah, J. E. & Yamoah, M. (2019). Educational reform. In S. Wisdom, L. Leavitt, & C. Bice (Eds.), *Handbook of Research on Social Inequality and Education* (pp. 414-430). IGI Global Scientific Publishing. <https://doi.org/10.4018/978-1-5225-9108-5.ch023>
- Collins, T. (2005). Health policy analysis: a simple tool for policy makers. *Public Health*, 119(3), 192-196. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2004.03.006>.
- Crossley, M. (1984). Relevance education, strategies for curriculum change and pilot projects: A Cautionary note. *International Journal of Educational Development*, 4(3), 245-250. [https://doi.org/10.1016/0738-0593\(84\)90004-X](https://doi.org/10.1016/0738-0593(84)90004-X).
- Cummings, W., & Riddell, A. (1994). Alternative policies for the finance, control, and delivery of basic education. *International Journal of Educational Research*, 21(8), 751-776. [https://doi.org/10.1016/0883-0355\(94\)90002-7](https://doi.org/10.1016/0883-0355(94)90002-7).
- Dawson-Amoah, M., Smith, S., O'Neal, D., Clay, I., Alonso-Morris, E., & Kho, A. (2023). Understanding the education policymaking process in the United States. *Encyclopedia 2024*, 4(1), 46-59. <https://doi.org/10.3390/encyclopedia4010005>.
- Del Río, A., Knutsen, C., & Lutscher, P. (2024). *Education Policies and systems across modern history: A global dataset*. Working Paper 2023:138, May. Gothenburg: Varieties of Democracy (V-Dem) Institute. <https://doi.org/10.1177/00104140241252075>.
- Dee, T., Evans, W., & Murray, S. (1999). Data watch: Research Data in the economics of education. *Journal of Economic Perspectives*, 13(3), 205-216. <https://doi.org/10.1257/JEP.13.3.205>.
- Deygers, B. (2023). Book review: The sociology of assessment: Comparative and policy perspectives: The selected works of Patricia Broadfoot. *Language Testing*, 40(3), 840-843. <https://doi.org/10.1177/02655322231158554>.
- Diem, S., Young, M., & Sampson, C. (2018). Where critical policy meets the politics of education: An introduction. *Educational Policy*, 33(1), 3-15. <https://doi.org/10.1177/0895904818807317>.
- Diem, S., Young, M., Welton, A., Mansfield, K., & Lee, P. (2014). The intellectual landscape of critical policy analysis. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 27(9), 1068-1090. <https://doi.org/10.1080/09518398.2014.916007>.
- Di Stasio, V., & Solga, H. (2017). Education as social policy: An introduction. *Journal of European Social Policy*, 27(4), 313-319. <https://doi.org/10.1177/0958928717728712>.
- Dynes, R. (2013). A review of policy analysis for educational leaders: A step by step approach, by N. A. Alexander. *Leadership and Policy in Schools*, 12(2), 174-178. <https://doi.org/10.1080/15700763.2013.792936>.
- Elems-Ikwegbu, H. (2024). Comparative analysis of educational policy formulation and implementation strategies in developed and developing countries. *International Journal of Research and Scientific Innovation*, 11(7), 922-941.
- Eren, E. (2021). Education policies in the context of political communication in Turkey. *European Journal of Educational Research*, 10(1), 227-240. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.10.1.227>.
- Estrada-Magbanua, W., Huang, T., Lounsbury, D., Zito, P., Iftikhar, P., El-Bassel, N., Gilbert, L., Wu, E., Lee, B., Mateu-Gelabert, P., & Sabouchi, N. (2023). Application of group model building in implementation research: A systematic review of the public health and healthcare literature. *PLOS ONE*, 18(8). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0284765>.

- Findler, F., Schönherr, N., Lozano, R., Reider, D., & Martinuzzi, A. (2019). The impacts of higher education institutions on sustainable development. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 20(1), 23-38. <https://doi.org/10.1108/IJSHE-07-2017-0114>.
- Gabay-Egozi, L., Shavit, Y., & Yaish, M. (2010). Curricular choice: A test of a rational choice model of education. *European Sociological Review*, 26(4), 447-463. <https://doi.org/10.1093/ESR/JCP031>.
- Gao, G. (2023). Research and thinking on the implementation of educational policy in new era. *Adult and Higher Education*, 5(10), 65-68. <https://doi.org/10.23977/aduhe.2023.051011>.
- Ginsburg, M. B., Cooper, S., Raghu, R., & Zegarra, H. (1990). National and world-system explanations of educational reform. *Comparative Education Review*, 34(4), 474-499.
- Garritzmann, J., Röth, L., & Kleider, H. (2021). Policy-making in multi-level systems: Ideology, authority, and education. *Comparative Political Studies*, 54(12), 2155-2190. <https://doi.org/10.1177/0010414021997499>.
- Ghazali, I., Wibawa, Z., Fauzi, M., & Anggraini, S. (2022). Analisis kebijakan pendidikan. *At-Tajdid: Jurnal Pendidikan dan Pemikiran Islam*, 5(2). <https://doi.org/10.24127/att.v5i2.1605>.
- Giroux, H. (2021). Critical Pedagogy. In Bauer, U., Bittlingmayer, U.H., Scherr, A. (Eds.) *Handbuch bildungs- und erziehungssoziologie*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-658-31395-1_19-1
- Golden, G. (2020). Education policy evaluation: Surveying the OECD landscape. *OECD Education Working Papers*, No. 236, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9f127490-en>.
- Gulson, K., Lewis, S., Lingard, B., Lubienski, C., Takayama, K., & Webb, P. (2017). Policy mobilities and methodology: a proposition for inventive methods in education policy studies. *Critical Studies in Education*, 58(2), 224-241. <https://doi.org/10.1080/17508487.2017.1288150>.
- Haaparanta, P., Kanbur, R., Paukkeri, T., Pirttilä, J., & Tuomala, M. (2022). Promoting education under distortionary taxation: Equality of opportunity versus welfarism. *The Journal of Economic Inequality*, 20, 281-297. <https://doi.org/10.1007/s10888-021-09492-9>.
- Halpern, D., & Mason, D. (2015). Radical incrementalism. *Evaluation*, 21(2), 143-149. <https://doi.org/10.1177/1356389015578895>.
- Jacobson, M., Levin, J., & Kapur, M. (2019). Education as a complex system: Conceptual and methodological implications. *Educational Researcher*, 48(2), 112-119. <https://doi.org/10.3102/0013189X19826958>.
- Jimenez, E., Psacharopoulos, G., & Jee-Peng, T. (1986). *Financing education in developing countries: An exploration of policy options*. World Bank. <https://documents.worldbank.org/pt/publication/documents-reports/documentdetail/409491468763761554/financing-education-in-developing-countries-an-exploration-of-policy-options> Erişim Tarihi: 20.02.2025.
- Karlıdag-Dennis, E. (2018). *Basic education and hegemony in Turkey: Thinking on ideology, policymaking and civil society* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Nottingham.
- Kasman, M., Owen, B., & Hayward, J. (2017). A community-based complex systems approach to high school completion. *Systems Research and Behavioral Science*, 34(3), 267-276. <https://doi.org/10.1002/SRES.2409>.
- Khanal, J., & Regmi, K. (2023). School principals, selection criteria, and responsibilities: Challenges in educational policy implementation. *Policy Futures in Education*, 22(5), 871-892. <https://doi.org/10.1177/14782103231185698>.
- Kelchen, R., Rosinger, K., & Ortagus, J. (2019). How to create and use state-level policy data sets in education research. *AERA Open*, 5(3). <https://doi.org/10.1177/2332858419873619>
- Kesler, T. (2019). Critical pedagogy. *The International Encyclopedia of Media Literacy*, 1-10. <https://doi.org/10.1002/9781118978238.ieml0043>.
- Kioupı, V., & Voulvoulis, N. (2019). Education for sustainable development: A systemic framework for connecting the SDGs to educational outcomes. *Sustainability*, 11(21), 6104. <https://doi.org/10.3390/su11216104>.
- Koon, D. (2022). Critical education policy network analysis: Theoretical elaborations and methodological implications. *International Journal of Educational Research*, 115, 102041. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2022.102041>.
- Koopmans, M. (2020). Education is a complex dynamical system: Challenges for research. *The Journal of Experimental Education*, 88(3), 358-374. <https://doi.org/10.1080/00220973.2019.1566199>.
- Kyriakides, L., & Creemers, B. (2008). A longitudinal study on the stability over time of school and teacher effects on student outcomes. *Oxford Review of Education*, 34(5), 521-545. <https://doi.org/10.1080/03054980701782064>.
- Lam, Y. (2001). Economic rationalism and education reforms in developed countries. *Journal of Educational Administration*, 39(4), 346-358. <https://doi.org/10.1108/EUM00000000005495>.
- Levin, J., Kapur, M., & Jacobson, M. (2019). Education as a Complex System: Conceptual and Methodological Implications. *Educational Researcher*, 48(2), 112-119. <https://doi.org/10.3102/0013189X19826958>.
- Levinson, B., Sutton, M., & Winstead, T. (2009). Education policy as a practice of power. *Educational Policy*, 23(6), 767-795. <https://doi.org/10.1177/0895904808320676>.

- Lobo, J., Bhatia, R., & Naqvi, S. (1999). A policy description language. *Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence*, 16, 291-298.
- Madani, R. (2019). Analysis of educational quality, a goal of education for all policy. *Higher Education Studies*, 9(1). <https://doi.org/10.5539/HES.V9N1P100>.
- Manski, C. (2018). Communicating uncertainty in policy analysis. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 116(16), 7634-7641. <https://doi.org/10.1073/pnas.1722389115>.
- Maroulis, S., Guimerà, R., Petry, H., Stringer, M., Gomez, L., Amaral, L., & Wilensky, U. (2010). Complex systems view of educational policy research. *Science*, 330, 38-39. <https://doi.org/10.1126/science.1195153>.
- McArthur, J. (2010). Achieving social justice within and through higher education: the challenge for critical pedagogy. *Teaching in Higher Education*, 15(5), 493-504. <https://doi.org/10.1080/13562517.2010.491906>.
- McLaren, P. (2019). The future of critical pedagogy. *Educational Philosophy and Theory*, 52(12), 1243-1248. <https://doi.org/10.1080/00131857.2019.1686963>.
- MEB (2016). *Değerler eğitimi yönergesi*. https://pazarlar.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_07/06103714_09093609_degerleragitimi.pdf. Erişim Tarihi: 20.05.2025.
- Murtiningsih, S., Nugroho, H. W., Ariani, I., & Utomo, A. H. (2024). The role of education for poverty alleviation in the perspective of critical pedagogy. *Digital Press Social Sciences and Humanities*, 11, 00013. <https://doi.org/10.29037/digitalpress.411465>.
- Muthanna, A., & Sang, G. (2023). A conceptual model of the factors affecting education policy implementation. *Education Sciences*, 13(3), 260. <https://doi.org/10.3390/educsci13030260>.
- Nohl, A., & Somel, N. (2020). Education policy in Turkey. In *Oxford Research Encyclopedia of Education*. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.159>.
- Oyedeji, S. (2015). Lapses in education policy formulation processes in Nigeria: Implications for the standard of education. *Journal of Education and Practice*, 6(29), 195-202.
- Ozturk, I. (2001). The role of education in economic development: A theoretical perspective. *Journal of Rural Development and Administration*, 33(1), 39-47. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1137541>.
- Pal, L. (2023). Impact of education on economic development. *Khazanah Pendidikan Islam*, 5(1). <https://doi.org/10.15575/kp.v5i1.25199>.
- Parsons, W. (1996). *Public policy: An introduction to the theory and practice of policy analysis*. Edward Elgar Publishing Ltd.
- Pashkov, V. (2020). National models of policy in the sphere of the higher education in a democracy. *National Technical University of Ukraine Journal. Political science. Sociology. Law*, 1(45). [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2020.1\(45\).226486](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2020.1(45).226486).
- Perdana, F., Nurfadilla, M., Dien, M., Lismaya, S., & Fadilah, S. (2024). Financial challenges as one of the barriers to achieving educational goals. *Amandemen: Journal of Learning, Teaching and Educational Studies*, 2(1), 54-62. <https://doi.org/10.61166/amd.v2i1.40>.
- Polat, S. (2013). Neo-liberal education policies in Turkey and transformation in education. *The Journal for Critical Education Policy Studies*, 11, 159-178.
- Polat, İ., Sağlam, A., & Çelik, S. (2023). Education-themed TED talks from the perspective of critical pedagogy. *Review of Education, Pedagogy, and Cultural Studies*, 45(3), 310-332. <https://doi.org/10.1080/10714413.2023.2202592>.
- Prunty, J. (1985). Signposts for a critical educational policy analysis. *Australian Journal of Education*, 29(2), 133-140. <https://doi.org/10.1177/000494418502900205>.
- Purwanti, E., Setiawan, F., Pertiwi, A., & Purwaningsih, P. (2021). Analisis kebijakan pendidikan. *Jurnal Inovasi Penelitian*, 2(3), 743-748. <https://doi.org/10.47492/jip.v2i3.758>.
- Raffel, J., Jencks, C., Smith, M., Acland, H., Bane, M., Cohen, D., Gintis, H., Heyns, B., & Michelson, S. (1973). Inequality: A reassessment of the effect of family and schooling in America. *Journal of Marriage and Family*, 35(4), 753-758. <https://doi.org/10.2307/350895>.
- Remmers, H. H., & Gage, N. L. (1949). Reshaping educational policy. *Review of Educational Research*, 19(1), 77-89. <https://doi.org/10.2307/1168382>.
- Rivas, A. (2022). The long road to systemic improvement in education: A comparative multi-level case study in federal countries. *Comparative Education*, 59(1), 77-98. <https://doi.org/10.1080/03050068.2022.2133860>.
- Saarienen, T. (2008). Position of text and discourse analysis in higher education policy research. *Studies in Higher Education*, 33(6), 719-728. <https://doi.org/10.1080/03075070802457090>.
- Sánchez-Carrillo, J., Cadarso, M., & Tobarra, M. (2021). Embracing higher education leadership in sustainability: A systematic review. *Journal of Cleaner Production*, 298, 126675. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.126675>.
- Sandars, J. (2017). When I say ... critical pedagogy. *Medical Education*, 51(4), 351-352. <https://doi.org/10.1111/medu.13150>.
- Scott, D. (2014). *Eğitim araştırma ve politikalarının eleştirel değerlendirilmesi* (Çev. Ed. A. Aypay). Nobel Yayıncılık.

- Sharples, B. (1975). Rational decision-making in education: Some concerns. *Educational Administration Quarterly*, 11(2), 55-65. <https://doi.org/10.1177/0013131X7501100205>.
- Smith, M. (1974). Elite theory and policy analysis: The politics of education in Suburbia. *The Journal of Politics*, 36(4), 1006-1032. <https://doi.org/10.2307/2129404>.
- Simpson, D., & Jackson, M. (2021). *Educational reform: A Deweyan perspective*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203825617>
- Sinclair, M., & Brooks, J. (2024). School funding and equity in Australia: Critical moments in the context of text production phase of the education policy cycle. *Educational Policy*, 38(7). <https://doi.org/10.1177/08959048241268250>.
- Stewart, M. (2020). *Educational policy and race*, L. Spillman (Ed.). *Sociology*. <https://doi.org/10.1093/obo/9780199756384-0248>.
- Sundberg, D., & Wahlström, N. (2018). Discursive institutionalism: Towards a framework for analysing the relation between policy and curriculum. *Journal of Education Policy*, 33(1), 163-183. <https://doi.org/10.1080/02680939.2017.1344879>.
- Şen, A. (2020). Articulations of Islamic nationalism in the educational reform discourse of 'new Turkey.' *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 43(2), 205–216. <https://doi.org/10.1080/01596306.2020.1817859>
- Tark, A., Estrada, L., Stone, P., Baernholdt, M., & Buck, H. (2022). Systematic review of conceptual and theoretical frameworks used in palliative care and end-of-life care research studies. *Palliative Medicine*, 37(1), 10-25. <https://doi.org/10.1177/02692163221122268>.
- Tobondo, Y. (2024). Challenges and solutions in the implementation of educational policies in Indonesia: A literature analysis of Merdeka Belajar Kampus Merdeka and Teacher Reform. *EDUKASIA: Jurnal Pendidikan dan Pembelajaran*, 5(1), 1157-1164. <https://doi.org/10.62775/edukasia.v5i1.997>.
- Toker, Ş. (2021). Subtle Islamization of teacher education: A critical discourse analysis of Turkey's "inclusive" education initiative for refugee integration. *Linguistics and Education*, 63, 100923. <https://doi.org/10.1016/j.LINGED.2021.100923>.
- Traianou, A. (2024). The issue of 'vulnerability' in researching political elites. *Education Inquiry*, 1-16. <https://doi.org/10.1080/20004508.2024.2351235>.
- Tsang, M. (1988). Cost analysis for educational policymaking: A review of cost studies in education in developing countries. *Review of Educational Research*, 58(2), 181-230. <https://doi.org/10.3102/00346543058002181>.
- Tuncay, A. (2024). Milli Eğitim yönetiminde eğitim politikası analiz sürecini uygulamaya dönüştürme. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 241-219. <https://doi.org/10.52096/usbd.8.33.15>.
- Turner, E., Baker, D., & Jabbar, H. (2024). Improving researchers' capacity to address injustice: An introduction to the special issue. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 46(2), 175-191. <https://doi.org/10.3102/01623737241239982>.
- Uwaezuoke, M. (2023). Managing educational policy implementation at secondary education level. *Edukasiana: Jurnal Inovasi Pendidikan*, 2(4), 308-317. <https://doi.org/10.56916/ejip.v2i4.471>.
- Valls-Carol, R., Rodrigues de Mello, R., Rodriguez-Oramas, A., Khalfaoui, A., Roca-Campos, E., Guo, M., & Redondo, G. (2022). The critical pedagogy that transforms the reality. *International Journal of Sociology of Education*, 11(1), 58–71. <https://doi.org/10.17583/rise.8900>.
- Van Den Branden, K. (2012). Sustainable education: Basic principles and strategic recommendations. *School Effectiveness and School Improvement*, 23(3), 285-304. <https://doi.org/10.1080/09243453.2012.678865>.
- VanGronigen, B., Meyers, C., & Brandt, W. (2022). Helping every student succeed? State education agency roles and responsibilities for improving underperforming schools and districts. *American Journal of Education*, 129(1), 1-27. <https://doi.org/10.1086/721832>.
- Viennet, R., & Pont, B. (2017). Education policy implementation: A literature review and proposed framework. *OECD Education Working Papers*, No. 162, OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/fc467a64-en>.
- Vulliamy, G. (1984). Relevance education, strategies for curriculum change and pilot projects: A rejoinder. *International Journal of Educational Development*, 4(3), 251-254. [https://doi.org/10.1016/0738-0593\(84\)90005-1](https://doi.org/10.1016/0738-0593(84)90005-1).
- Walker, W. (2000). Policy analysis: a systematic approach to supporting policymaking in the public sector. *Journal of Multi-criteria Decision Analysis*, 9(1-3), 11-27. [https://doi.org/10.1002/1099-1360\(200001/05\)9:1/3<11::AID-MCDA264>3.0.CO;2-3](https://doi.org/10.1002/1099-1360(200001/05)9:1/3<11::AID-MCDA264>3.0.CO;2-3).
- Warman, W., Suryaningsi, S., & Mulawarman, W. (2021). Overcoming obstacles in implementing 2013 curriculum policy. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 16(3), 967-980. <https://doi.org/10.18844/cjes.v16i3.5770>.
- Weaver-Hightower, M. (2014). A mixed methods approach for identifying influence on public policy. *Journal of Mixed Methods Research*, 8(2), 115-138. <https://doi.org/10.1177/1558689813490996>.

- Weiss, A., & Woodhouse, E. (1992). Reframing incrementalism: A constructive response to the critics. *Policy Sciences*, 25, 255-273. <https://doi.org/10.1007/BF00138785>.
- Wiebe, R. (1969). The social functions of public education. *American Quarterly*, 21(2), 147. <https://doi.org/10.2307/2711572>.
- Yılmaz, I. (2022). Islamist populist nation-building: Gradual, ad hoc islamisation of the secular education system in Turkey. *Religions*, 13(9), 814. <https://doi.org/10.3390/rel13090814>.
- Young, M., Diem, S., & Sampson, C. (2024). The vital necessity of critical education policy research. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 46(2), 397-405. <https://doi.org/10.3102/01623737241239985>.
- Žalėnienė, I., & Pereira, P. (2021). Higher education for sustainability: A global perspective. *Geography and Sustainability*, 2(2), 99-106. <https://doi.org/10.1016/J.GEOSUS.2021.05.001>.
- Zhang, Y., Hou, Y., Lei, J., & Luo, X. (2023). The evolution of China's policy for transitions from ecec to primary education and its characteristics: A policy review based on incrementalism theory. *Beijing International Review of Education*, 5, 361-382. <https://doi.org/10.1163/25902539-bja10016>.
- Zhang, Y., Qin, F., & Liu, J. (2019). Improving education equality and quality: Evidence from a natural experiment in China. *International Journal of Educational Development*, 10, 102078. <https://doi.org/10.1016/J.IJEDUDEV.2019.102078>.
- Zembylas, M. (2020). Affective ideology and education policy: Implications for critical policy research and practice. *Journal of Education Policy*, 37(4), 511-526. <https://doi.org/10.1080/02680939.2020.1861339>.
- Zulkarnain, Z., Zainudin, Z., Yulita, O., & Rahayu, Y. (2022). An analysis of basic education policy implementation (MI/SD Levels). *Jurnal Basicedu*, 6(6), 9820-3826. <https://doi.org/10.31004/basicedu.v6i6.4158>.

EXTENDED ABSTRACT

Education policies are one of the most fundamental instruments that determine the future of individuals and societies. Education is a process that directly impacts economic development, social justice, and individual development. Directing this process effectively requires strategic approaches based on policy analysis. This study aims to provide a conceptual framework for policy analysis in education; it addresses the process of analyzing educational policies holistically in line with the models, methods, and practices in the literature.

Methodology

The research was conducted using the review method, which is one of the qualitative research designs. Review studies are the conceptual and theoretical frameworks of the studies in the literature are examined and brought together with a holistic approach. Based on national and international sources, the theoretical foundations and application forms of policy analysis in education were analyzed, and a conceptual synthesis was put forward.

Discussion and Results

Education policies include both legal regulations and practical approaches developed by practitioners. These policies cover all levels from pre-school to higher education. The main models used in policy analysis in education include rational, incremental, complex systems, group, socio-historical, institutional and elite models. Each model offers a different perspective on the policy process and can be preferred in different ways depending on the context of analysis. In addition, contemporary approaches such as discourse analysis, critical policy analysis, qualitative comparative analysis, policy document analysis, and mixed methods also enable a multidimensional evaluation of education policies. These methods enable understanding the social, ideological, and historical contexts of policies and support fair and effective policy development processes. The policy development process consists of six main stages: problem identification, analysis of the current situation, formulation of alternatives, evaluation, implementation, and monitoring and evaluation. These stages contribute to the formulation of sustainable and context-sensitive education policies based on scientific data.

The process of policy analysis in education involves various challenges: lack of data, political-ideological influences, top-down planning, inadequacies in stakeholder coordination, and sustainability issues reduce the effectiveness of the process. These problems make access to education difficult, especially for disadvantaged groups. In this context, ethics-based and participatory approaches should be adopted, communication strategies should be strengthened, and good practices should be analyzed through international comparisons. In conclusion, policy analysis in education is not only a technical process; it is a multifaceted structure intertwined with social, economic, and political dimensions. Therefore, it is of great importance that policy analysis is conducted in line with social justice, equality and ethical principles.